

קונטרס

עם לבדר ישכן

יגלה את מעלת נשמות ישראל, ואיך שאין לנו
על מי להשען, אלא על אבינו שבשמים,
ויעורר על המדה היקרה של אהבת ישראל.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסיד בֵּרְסָלָב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁצָרִיכִים
 לְדַעַת, שְׁנֵשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵף פַּעַם לֹא
 יָכֻלוּ לְהִתְעַרְבּ בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם,
 וְיָמָּה שֶׁהִתְעַרְבּ רַב רַק עוֹשִׂים לְבוֹלֵל
 אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָאֲמוֹת, זֶה
 לֹא יוֹעִיל כָּלֵל, כִּי עַל עַם יִשְׂרָאֵל
 נֶאֱמַר (בְּמִדְבָּר כג): "הֵן עַם לְבָדָד יֹשֶׁכֶן
 וּבִגְוִיִּם לֹא יִתְחַשֵּׁב", וְלָכֵן בְּשׁוּם
 פָּנִים וְאֶפֶן לֹא יִצְלִיחוּ לְגִתֵּק אֶת
 נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׁרָשָׁם, כִּי סוּף כָּל
 סוּף הֵם יַעֲלוּ לְמַעְלָה בְּדֶרֶךְ הַשָּׁמַיִם
 שְׁתָּמִיד צָף לְמַעְלָה, וְאֶפְלוּ
 שְׁשׁוּפְכִים עָלָיו כָּל מִינֵי לְכָלוֹף, עַם
 כָּל זֹאת הַשָּׁמַיִם תָּמִיד עוֹלָה לְמַעְלָה.
 (אֲמַר־יִמּוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תתקסב)

קונטרס

עם לבדד ישכון

א.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְּקָרִים ! כְּתִיב (בְּמִדְבָּר כג, ט): "הֵן
עִם לְבַדְד יִשְׁכּוֹן וּבְגוֹיִים לֹא יִתְחַשֵּׁב"; אֲנַחְנוּ
רוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁעֲכָשׁוּ נִתְקַיֵּם אֲצִלָּנוּ הַפְּסוּקָה הַזֹּה
בְּשִׁלְמוֹת, עִם יִשְׂרָאֵל מְבַדְד מְכַל אֲמוֹת הָעוֹלָם,
וְזֶה לְטוֹבָתָנוּ, שֶׁעֲלִינוּ לְרֹאוֹת וּלְהִתְבּוֹנֵן, אֲשֶׁר אֵין
לָנוּ עַל מִי לְהִשְׁעֵן, אֶלָּא עַל אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם. כִּי
אִם בּוֹטְחִים בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם, הַמְצִיאוֹת הָעֲגוּמָה
טְפָחָה עַל פְּנֵינוּ, מַה קָּרָה בְּמִשְׁךְ אֲלֵפִים שָׁנָה
בְּגָלוֹת, שֶׁהָרָגוּ, שֶׁחָטוּ, שֶׁרָפוּ, חֲנֻקוּ בְּכָל מִינֵי
מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת, מִיתוֹת אַכְזָרִיוֹת אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.
וְהִנֵּה קָמָה תְּרַבּוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים, שֶׁחָשְׁבוּ שֶׁאִם

נבטח בַּחֶסֶד הַגּוֹיִים, תִּהְיֶה לָנוּ יְשׁוּעָה, בַּשָּׁעָה
 שֶׁהַנָּבִיא אוֹמֵר (מְשַׁלֵּי יד, לד): "וַחֲסֹד לְאֻמִּים
 חֲטָאת"; וְלִכֵּן דִּיקָא עֲכָשׁוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת לְפָנֵי מַרְאֶה
 עֵינֵינוּ הִיִּדְיָעָה הַזֹּה, שְׁאַנְחֵנוּ עִם יִשְׂרָאֵל, עִם מְבַדֵּד
 מְכַל אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְאֵין לָנוּ אֶף אֶחָד בַּקְדוּשָׁה
 בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן דִּיקָא בְּיָמֵים טְרוּפִים אֵלּוּ עָלֵינוּ
 לְהִתְאַחַד יַחַד נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לַעְזוֹר זֶה לָזֶה בְּמַלְאָה
 טוֹבָה, לְחִזָּק יְהוּדִים וְכו', אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קו), שֶׁזֶּה מַה שְׁדוּד הַמָּלָךְ
 אוֹמֵר (תְּהִלִּים מא, א): "אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל", אֲשֶׁרִי
 הָאָדָם שֶׁמִּכְנִים שׁוֹכֵל בְּדָל, מֵהוּ דָּל? עָנִי. אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (נִדְרִים מא.): אֵין עָנִי אֶלָּא בְּדַעַת;
 מִי נִקְרָא עָנִי הָאֱמֶתִי? כְּשֶׁאֵין לוֹ שׁוֹכֵל וְדַעַת לְהַפִּיר
 אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, כִּי עֲקָר הַשְׁכָּל וְהַדַּעַת, זֶה
 בַּקְדוּשָׁה אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד,
 לה): "אֵתָּה הָרֵאָתָה לְדַעַת כִּי הִנֵּי"ה אֱלֹקִים אֵין עוֹד
 מִלְּבַדּוֹ"; בְּרַגַּע שֶׁאָדָם מִחְדִּיר בְּעַצְמוֹ, שֶׁדָּבָר גָּדוֹל
 וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מִעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת
 הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, כְּכָר נִצּוֹל מְכַל הַצָּרוֹת. חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (מִדְרָשׁ אֲגָדָה): אֵל מְלֵא הִיָּתָה
 אַחֲדוּת בְּיִשְׂרָאֵל, אֵין שׁוּם אִמָּה וְלָשׁוֹן יְכוּלָה לָהֶם;
 וְזוֹ הַגָּלוּת הַמְרָה, שְׁאַנּוּ סוּבָלִים כְּכָר אֲלָפִים שָׁנָה

מחמת שנאת חנם, שאחד אינו יכול לסבל את השני.

ולכן דיקא בימים טרופים אלו, שאנו רואים שעשו וישמעאל רוצים לבלענו מכל העברים, עלינו להתחזק ביותר שאת וביתר עז, לאהב את כל יהודי, לדון את כל אחד לכף זכות, ולעזר זה לזה. לצערנו הרב, יש כל-כך הרבה אלמנות ויתומים, שעלינו לדאג בשלומם, לעזר להם במה שרק יכולים להקל את סבלם ויסוריהם. והעקר להשלים בינו זה עם זה, ודבר זה צריך להיות לפני עינינו תמיד, שעם ישראל הם "עם לבדד ישכון", ואסור לבטח בשום אמה ולשון, כי אף אחד אינו רוצה ואינו יכול לעזר לנו, ואיננו צריכים את העזרה מאף אחד, אלא "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ" (תהלים קכא, א), העזרה שלנו צריכה לבוא רק מאתו יתברך, והקדוש-ברוך-הוא רוצה לעזר לנו ועוזר לנו, נשאלת השאלה: מדוע אנו סובלים כל-כך הרבה סבל? אלא אומרים חכמינו הקדושים (מנחות נג): מה וית זה אינו מוציא שמנו אלא על-ידי פתית, כך ישראל אינם חוזרים למוטב אלא על-ידי יסורים; כשרוצים להוציא שמן וית וף, צריכים

לְכַתְּשׁוּ הַיָּטֵב, כְּשֶׁאָדָם מִסְכֵּן עוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ, בַּר
 מִיָּנֵן, מִהֲקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חוֹשֵׁב שֵׁשׁ פֶּה טֹבֵעַ,
 מְקַרֵּה וּמְזֵל, אֲזִי מִמְּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ יְסוּרִים, וּמַרְבֵּ
 יְסוּרִים וְצָרוֹת הוּא רֵץ וְחוֹזֵר אֶל הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא. וְלִכֵּן לָמָּה אָנוּ צָרִיכִים לְחַכּוֹת, עַד שֶׁנִּקְבַּל אֶת
 הַמַּכּוֹת, בָּאוּ בְּיָחִיד נִחְזָר בְּתִשׁוּבָה אֶל הִקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא. וְעַקֵּר הַתִּשׁוּבָה — לְאַהֲבָא אֶת הַבּוֹרָא
 יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ בְּתַכְלִית הָאַהֲבָה, וּמֵאַיִן אָנוּ יוֹדְעִים
 שֶׁאָנוּ אוֹחֲזִים כָּכָר בְּאַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ? אִם אָנוּ
 אוֹהֲבִים אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲזִי נִהְיָה בְּטוֹחִים שֶׁאָנוּ
 אוֹהֲבִים אֶת הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל אִם יֵשׁ בִּינֵינוּ
 אִיזוֹ שִׁנְאָה, שְׂעָדִין אָנוּ שׁוֹנְאִים אֶת מִיִּשְׁהוּ, בַּר
 מִיָּנֵן, סִימֵן שְׂאַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ גַּם-כֵּן לְקוּיָה
 אֲצִלָּנוּ, כִּי אַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ תְּלוּיָה בְּאַהֲבַת
 יִשְׂרָאֵל, וְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל תְּלוּיָה בְּאַהֲבַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, וְזֶהוּ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (עֵין מִדְרָשׁ
 זוֹטָא קֵהֶלֶת, פֶּרֶשָׁה ט'): כָּל הַנוֹגֵעַ בְּיִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ נוֹגֵעַ
 בְּשִׁכְיָנָה.

וְלִכֵּן דִּיקָא עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהִתְאַחֵד
 בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֵז וּלְהַשְׁתַּדֵּל לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, עַל כָּל אֲשֶׁר חָטְאנוּ נִגְדַּר זוּלָתָנוּ, עָלֵינוּ

לפֿשפֿש במעשינו אם אין בידינו כֶּסֶף גִּנְבָה וּגְזֵלָה, שְׁגִנְבֵנוּ, גְּזַלְנוּ וְעַשְׁקֵנוּ מִהֲזוּלָת, אם לא צִעֲרֵנוּ אֶת הַזּוּלָת, כִּי מְקַבְּלִים עַל כָּךְ עֹנֵשׁ חֲמוֹר מְאֹד מְאֹד. וְלִכֵּן אֲנִיחֵנוּ צָרִיכִים דִּיקָא בִּימֵים טְרוּפִים אֵלּוּ לַחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל שְׂדֵבְרֵנוּ רַע עַל הַזּוּלָת, כִּי בָּזָה אֲנִיחֵנוּ, כְּבִיכּוֹל, מְדַבְּרִים עַל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (פְּרָכּוֹת ל.ב.): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה, כָּלוּם נִתְּתִי לָךְ גְּדֻלָּה, אֲלֹא בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל, עֲכָשׁוּ שִׁישְׂרָאֵל חֲטָאוּ — גְּדֻלָּתְךָ לָמָּה לָךְ? ! מֹשֶׁה רִבֵּנוּ, רַעֲיָא מְהֵימָנָא, מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר יִשְׂרָאֵל בַּמַּצָּבִים הֵכִי קָשִׁים שְׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם, כִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ, וּמֹשֶׁה רִבֵּנוּ רָצָה לַעֲזֹב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: כָּל הַגְּדֻלָּה שֶׁנִּתְּתִי לָךְ, הִיא רַק בְּשָׁבִיל שְׂאֵתָה מוֹסֵר נַפְשְׁךָ בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְעֲכָשׁוּ אִם אַתָּה רוֹצֶה לַעֲזֹבָם, לָמָּה לָךְ גְּדֻלָּה? ! לְמַדִּים מִכָּאן מִהִי גְדֻלָּת צְדִיקֵי הָאֱמֶת, מִנְּהִיגֵי הַדּוֹר, תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה, כָּל מֵהוּתָם — רַק לְהִיטִיב לָעַם יִשְׂרָאֵל, לְהַרְבִּיץ תּוֹרָה, לְקַרֵּב רְחוּקִים אֶל חֵיק אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים. חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח לָנוּ גַם בַּדּוֹר הַזֶּה צְדִיקִים אֱמֶתִיִּים, גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂמַעוֹדִים וּמְשַׁמְחִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן

עלינו להתקרב אליהם ולשמע רק בקולם, ועל-
ידי-זה נזכה באמת לחזור בתשובה, כי הם יורו לנו
את הדרך הנכונה.

ולכן עכשו בימים טרופים אלו יותר מתמיד,
אנחנו צריכים להתאחד יחד עם כל צדיקי הדור,
עם כל חכמי התורה, ראשי ישיבות, ראשי כוללים,
ולעמד על המשמר, שכל עם ישראל יחזרו
בתשובה, ואז הקדוש-ברוך-הוא יעשה אתנו נסים
ונפלאות למעלה מדרך הטבע, אף שגם עכשו אנו
מלאים נסים, כמו שאומרים חכמינו הקדושים
(אסתר רבה, פרשה י', סימן יא): אלמלא מוראו של
הקדוש-ברוך-הוא, איך אמה אחת יכולה להתקיים
בין שבעים אמות, ככבשה בין שבעים זאבים, כל
אמות העולם כנגדנו, לא אכפת להם שדם ישראל
נשפך במים, הם באים ללמדנו מה לעשות, בשעה
שידיהם דמים מלאו, דם גברים, נשים וטף חפים
מפשע, הם מתים להורות לנו איך לנהג? ! ועם
כל זאת מה אנו רואים? שאנו מתקיימים בין
שבעים זאבים, שבעים אמות, למדים מכאן את
גדל הנסים והנפלאות שהקדוש-ברוך-הוא עושה
עמנו גם עכשו, אבל כדי שנזכה לראות נסים

עם לבדד ישפן קא

וּנְפִלְאוֹת, שְׁדוּד הַטָּבַע, עַל זֶה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים
לְהִתְאַחַד יַחַד בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֹז, אֲמוֹת הָעוֹלָם
אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אוֹתָנוּ, שְׂאֵף אֶחָד מֵאֲתָנוּ לֹא
יִחְיֶה בְּאַשְׁלִיּוֹת, שָׁהֵם יִהְיוּ לְצַדִּינוּ, כִּי "הֵן יַעֲם
לְבַדֵּד יִשְׁכֵּן", עִם יִשְׂרָאֵל מְבַדְּדִים מְכַל הָאֲמוֹת.
וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מוֹעֵד קָטָן טז:) : מַה
כּוֹשֵׁי מַשְׁנֶה בְּעוֹרוֹ, אֵף יִשְׂרָאֵל מְשָׁנִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם
מְכַל הָאֲמוֹת; אֵינָנו יְכוּלִים לְהִתְבּוֹלֵל בֵּין הַגּוֹיִים
וְאֵינָנו מוֹכֲנִים לָזֶה, לָנוּ יֵשׁ תּוֹרָה שְׂקִבְלָנוּ בְּהַר
סִינַי, לָנוּ יֵשׁ מִצְוֹת שֶׁהֵן רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְהִנֵּה בְּיָמֵים טְרוּפִים אֱלֹהֵינוּ לְזָכֹר, שֶׁהָיָה
לָנוּ תַּנָּא קְדוֹשׁ רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהוּא לָמַד אֶת
תַּלְמִידָיו אֶת הַמִּצְוָה שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ" —
זֶה כָּלֵל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, צָרִיף לְאַהֲבָא אֶת הַזּוּלָּת כָּמוֹ
שֶׁאַתָּה אוֹהֵב אֶת עַצְמְךָ, בְּזֶה תְּלוּי כָּל קִיּוּם הַתּוֹרָה,
וּבְיָמֵים שְׁבִין פָּסַח לְשָׁבוּעוֹת נִפְטְרוּ עֲשָׂרִים
וְאַרְבָּעָה אֲלֵף תַּלְמִידִים שֶׁזָּכָה לְהַעֲמִיד, וּמִפְּנֵי מַה
נִסְתַּלְקוּ? עַל שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה בְּזֶה (יְבָמוֹת סב:),
בְּעֵטִיו שֶׁל עוֹן אֶחָד — שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד אִישׁ
בְּרֵעֵהוּ, קִבְּלוּ עָנֵשׁ נוֹרָא. עַד שֶׁבָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר
יוֹחָאִי, וְלָמַד: אֲנִי בִּחְבִּיבוֹתָא תְּלִיָא (זֶהר חֶלֶק ג')

קכח.), אֲנַחְנוּ תְּלוּיִים בְּאַהֲבָה, וְזֶה הַתְּקוּן שֶׁלָּנוּ. וְלִכֵּן דִּיקָא עֲכָשׁוּ יוֹתֵר מִתַּמִּיד, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְאַחַד בְּיֵתֵר שְׂאֵת וְעוֹ, לְכַבֵּד זֶה אֶת זֶה. חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה כֹּא, סִימָן ב'): כָּשֶׁם שֶׁפָּרְצוּפִיהֶם שׁוֹנִים, כֶּף דַּעוּתִיהֶם שׁוֹנוֹת; אֵין יְכוּלִים לְהִכְרִיחַ דַּעְתָּנוּ עַל הַזוּלָּת, כִּמּוֹ שֶׁלְּכָל אֶחָד יֵשׁ פָּרְצוּף אַחֵר, כֶּף יֵשׁ לוֹ דַּעַת אַחֶרֶת, וְאֵין יְכוּלִים לְכַפּוֹת דַּעְתּוֹ עַל הַזוּלָּת, וְאִם גִּחְדִּיר אֶת זֹאת בְּתוֹכָנוּ, אָז לֹא תִהְיֶינָה מְרִיבוֹת, וְכוּתּוֹ שֶׁל הַשְּׁנִי לִחְשֹׁב אַחֶרֶת מִדַּעְתָּנוּ, עָלֵינוּ רַק לְבַטֵּל אֶת רְצוֹנָנוּ אֶל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּמּוֹ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (אֲבוֹת ב, ד): 'בִּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, כְּדֵי שְׂיִבְטֵל רְצוֹן אֲחֵרִים לְרְצוֹנְךָ'; וּמֵהוּ רְצוֹן הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? אֵלּוּ הַמַּצּוֹת שֶׁנִּתֵּן לָנוּ, עָלֵינוּ לְקַיֵּם מַצּוּתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבְזֶה דִּיקָא נִזְכָּה לְהִתְאַחַד יַחַד. וְהַמַּצָּה הַגְּדוּלָּה בְּיוֹתֵר: "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ", לְאַהֲבֵת אֶת הַזוּלָּת כִּמּוֹ שְׂאָדָם אוֹהֵב אֶת עַצְמוֹ, אֲבָל זֶה בָּא לְאָדָם יוֹתֵר קָשָׁה מִכָּל הַמַּצּוֹת, כִּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ טַעֲנוֹת עַל זוּלָּתוֹ, וּבְמִקּוֹם שֶׁהֵמַח שֶׁלָּנוּ יִהְיֶה דְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, לְצִיר בְּדַעְתָּנוּ, שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְגַהִיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק

עם לבדד ישכנן קג

ובמשפט, והכל זה אלקות ואלקות זה הכל, אנו מצירים בדעתנו את הזולת, ולכן עוברים עלינו יסורים וסבל, ענשים קשים ומרים, אם היינו דנים את כל אחד לבד זכות, לא היינו מחטטים בעוונותיו, כל היינו היו חיים אחרים לגמרי.

ולכן דיקא בימים אלו, עלינו למחל זה לזה, לכבד איש את רעהו, הרי פה אין מדבר בבני-אדם חסרי שכל ודעת, המאבדים עצמם לדעת, אלא בבגרי דעת, בעלי חכמה והשכל, אז עלינו לזכור, אשר שלום זהו שמו של הקדוש-ברוך-הוא (שבת י:), והשם יתברך רוצה שלום, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עקצין פרק ג'): לא מצא הקדוש-ברוך-הוא פלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום; אזי במקום לרוץ ולהתרוצץ לעשות שלום עם אמות העולם, שאף פעם לא ישלימו אתנו, כמוכא בדברי חכמינו הקדושים (עין שבת פט): מאז שקבלו עם ישראל את התורה בחר סיני, ירדה שנאה מאמות העולם לעם עולם; הגויים אינם יכולים לסבל אותנו, הם מרגישים שאנחנו יותר מהם, לנו יש תורה, אשר פתוב בזהר (מצרע נג): אמאי איקרי תורה? דאורי וגלי מאי דהוי סתום ולא אתידע;

אֲמוֹת הָעוֹלָם מְקַנְאִים בָּעַם יִשְׂרָאֵל, וְשׁוֹנְאִים אוֹתָם בְּתַכְלִית הַשִּׁנְאָה, וְהַשִּׁנְאָה הַזֹּאת חַק שְׂאִין עָלֶיךָ עוֹדְרִין, וְאִי אֶפְשָׁר לְבַטְלָהּ, וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי (סְפָרִי בַּהֲעֲלוֹתָהּ ט, י): הַלָּכָה הִיא בְּיָדוֹעַ שֶׁעָשׂוֹ שׁוֹנֵא לִיעֶקֶב; וְלָכֵן הָעֶקֶר לְהַבְדִּיל מִהַגּוֹיִים, וְלְהַרְבּוֹת בְּאַהֲבָה וְאַחֻדוֹת בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, וְלַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין יְהוּדִים, בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ הַמִּצְוָה הַכִּי גְדוֹלָה, אָסוּר לָנוּ לְחִיּוֹת בְּאַשְׁלִיּוֹת, שֶׁעַם אֲמוֹת הָעוֹלָם יְכוּלִים לְהַשְׁלִים, הֵם רוֹצִים לִרְאוֹת אֶת הַדָּם שֶׁלָּנוּ נִשְׁפָּף בַּמַּיִם, הִיָּה לֹא תִהְיֶה. וְלָכֵן כָּל בַּר דַּעַת יוֹדֵעַ זֹאת, שֶׁבְּמִקּוֹם לְרוּץ וְלְהִתְרוֹצֵץ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם אֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁבּוֹדָאִי לֹא יִשְׁלִימוּ אִתָּנוּ, יוֹתֵר טוֹב לְהַשְׁלִים בֵּינָנוּ זֶה עִם זֶה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (לְקוּט תְּהִלִּים תתלא): לֹא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה אִמָּה וְלִשׁוֹן שׁוֹלֵטִים בָּהֶם; עָלֵינוּ לְגַלּוֹת בְּיָמֵינוּ אֱלֹהִים, שֶׁאֵנוּ "עַם לְבִדְד יִשְׁכֵּן", וְאִין לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעֵן אֶלָּא עַל אֲבֵינוּ שְׁבַשְׁמִים. וְאִיךָ בָּאִים לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִהוּ הַשַּׁעַר לְהַכְנִס אֵלָיו יְתִבְרֹךְ? אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד): עַל-יְדֵי תַפְלָה, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא נִכְנָס אֵלָיו יְתִבְרֹךְ, הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם,

עם לבדד ישפן קה

זֶה הַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יְתַבַּרְךָ, אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל
עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבַּרְךָ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
רַעְהוּ וְהַבֶּן אֶל אָבִיו, שְׂזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדוֹת, אוֹמֵר
רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה):
הַתְּבוּדוֹת הֵיא מַעֲלָה עֲלִיּוֹנָה מֵהַכֹּל, וְזוֹ הַדָּלַת
לְהַכְנִס אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה עֵקֶר פֶּתַח
הַתְּשׁוּבָה, שֶׁנִּבְּרָא וְנִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יְתַבַּרְךָ. כָּל-כָּךְ
הִרְבָּה פְּצוּעִים יִשְׁנָם וְזִקְוָקִים לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה, אָנוּ
מִבְקָשִׁים מִמֶּנּוּ יְתַבַּרְךָ: "שְׁלַח רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי
עַמֶּךָ", יֵשׁ כָּל-כָּךְ הִרְבָּה יְתוּמִים וְאַלְמָנוֹת, כָּל-כָּךְ
הִרְבָּה הוֹרִים שְׂכּוּלִים, אָנוּ מִבְקָשִׁים אֶת הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא: "נָקֵם נִקְמַת דָּם עַבְדֶּיךָ הַשְּׁפוּף",
שֶׁנִּזְכָּה בָּמוֹ עֵינֵינוּ לִרְאוֹת גְּלוּי שְׂכִינָה, וְזֶה תְּלוּי
רַק בָּנוּ, אִם נַעֲזֹב אֶת הַשְּׁטִיּוֹת, נִחְדֵּל מִהַשְׁחִיתוֹת
שֶׁבַתּוֹכֵנוּ, כִּי כָּתוּב (אִיּוֹב יא, יב): "פָּרָא אָדָם יוֹלֵד",
טָבַע הָאָדָם שְׁנוֹלֵד עִם מִדַּת פְּרָאוֹת, אָבֵל עָלֵינוּ
לְתַקֵּן אֶת הַמִּדּוֹת, לַעֲקֹר אֶת מִדַּת הָאֲכֻזְרִיּוֹת
שֶׁנִּטְבָּעָה בָּנוּ, עָלֵינוּ לְזַכֵּךְ אֶת הַדָּם שֶׁלָּנוּ, שִׁיְהִיָּה
לָנוּ דָם יִשְׂרָאֵל, וְנִרְחַם זֶה עַל זֶה, כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שֶׁבַת קנא:): כָּל הַמִּרְחָם עַל
הַפְּרִיּוֹת — מִרְחָמִים עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם, אִם אָדָם
מִרְחָם עַל הַזּוּלָּת, אִינוּ גּוֹנֵב וְגוֹזֵל. אִינוּ עוֹשֶׂה לוֹ

עוֹל, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵם עָלֵינוּ. וְהִנֵּה דִיקָא
 בְּיָמִים טְרוּפִים אֵלּוּ עָלֵינוּ לַחֲזוֹר בְּתִשְׁבָּה שְׁלָמָה
 עַל שְׁפָגְעֵנוּ בְּזוּלָתָנוּ, פָּגְעֵנוּ בְּחֻמֵּי הַתּוֹרָה, בְּגִדּוּלֵי
 יִשְׂרָאֵל, בְּצַדִּיקֵי הַדּוֹר, בָּאוּ גִתְאֶחָד יַחַד, וְהַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְהִרְבּוֹת בְּאַחֲדוּת וּבְאַהֲבַת
 נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לִרְאוּת בָּמוֹ
 עֵינֵינוּ בְּהַתְגַּלוּת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׁיִגְאֲלֵנוּ בְּמַהֲרָה
 בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!